

ΟΜΑΔΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ

Α΄ Γυμνασίου - Πρόταση #1

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής		<p>Ο εκπαιδευτικός εισάγει την έννοια του αντιφώνου, του μουσικού διαλόγου και της μορφής ερώτηση-απάντηση σε διαφορετικά μουσικά είδη, εποχές και στυλ με παραδείγματα και δραστηριότητες μουσικής εκτέλεσης (τραγουδι). (Το συγκεκριμένο κεφάλαιο στο βιβλίο είναι αφιερωμένο σε αυτές τις έννοιες)</p> <p>{Ενεργητική Ακρόαση} Ο εκπαιδευτικός ανοίγει την «Διαδραστική Παρτιτούρα» του βυζαντινού αντιφώνου στον διαδραστικό πίνακα.</p> 	<p>Διαδραστική παρτιτούρα http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1408?locale=en</p>
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ των διαφορετικών μερών σε ένα μουσικό έργο <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εξοικειωθούν με την ευρωπαϊκή σημειογραφία και τα σύμβολά για τη διάρκεια, το ρυθμό και το τονικό ύψος 	<p>1.3. Μορφή</p> <p>1.1. Ρυθμός</p> <p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p>		
Οργανωτής 2ος - Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά			
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίζουν την οργανική σύνδεση της ελληνικής μουσικής παράδοσης με το χώρο, το χρόνο 	<p>2.1. Ελληνική μουσική παράδοση</p>	<p>Παίζει από την αρχή όλο το αντίφωνο αφήνοντας τους μαθητές να ακούσουν και να προσέξουν τον κέρσορα που κινείται ταυτόχρονα στη βυζαντινή και στην ευρωπαϊκή σημειογραφία. Ζητά να αναγνωρίσουν τα δύο μέρη του αντιφώνου και να</p>	

<p>και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ψάλλουν βυζαντινούς εκκλησιαστικούς ύμνους και να εκτελούν θρησκευτικά παραδοσιακά τραγούδια προσεγγίζοντας το συναίσθημα και την έκφραση του θρησκευτικού βιώματος των πιστών της Ορθόδοξης Εκκλησίας. • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική κληρονομιά του τόπου μας ως μέρος της πολιτισμικής τους ταυτότητας 	<p>Βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική</p>	<p>δείξουν την κατανόηση αυτή πατώντας το πλήκτρο στην κατάλληλη σειρά. (Διαφορετικοί μαθητές καλούνται στον διαδραστικό πίνακα)</p> <p>[Στην περίπτωση που το μάθημα γίνει σε εργαστήριο υπολογιστών, οι μαθητές σε ομάδες εξερευνούν την εφαρμογή και παρουσιάζουν τις απαντήσεις στα ερωτήματα του εκπαιδευτικού και την κατανόησή τους για τη μορφή του αντιφώνου, με τον εκπρόσωπο της κάθε ομάδας]</p> <p>Ο εκπαιδευτικός συζητά την αντιστοιχία της ευρωπαϊκής και της βυζαντινής σημειογραφίας. Ποιες είναι οι διαφορές τους; Τι παρατηρούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της ακρόασης στην κίνηση του κέρσορα στη βυζαντινή και στην ευρωπαϊκή σημειογραφία;</p> <p>Με τη χρήση της διαδραστικής εφαρμογής (είτε στον διαδραστικό πίνακα, είτε σε ομάδες σε ατομικούς υπολογιστές) οι μαθητές κατανοούν τα βασικά χαρακτηριστικά της παρασημαντικής, αναγνωρίζουν συγκεκριμένα σύμβολα και τα ταυτοποιούν με την αντίστοιχη κίνηση της φωνής. Επίσης συζητούν την αδυναμία αντιστοίχισης της βυζαντινής με την ευρωπαϊκή σημειογραφία.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 3ος : Συνδέω τη μουσική με άλλες τέχνες και επιστήμες</p>			
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνδέσουν τη μουσική με την ποίηση, τη λογοτεχνία, με μαθηματικές έννοιες, με την Ιστορία, με τη Γεωγραφία, με τη Φυσική, με την Πληροφορική, με στοιχεία από την Ιστορία, από τα Θρησκευτικά κ.ά. με άξονα διαθεματικές έννοιες και δεξιότητες 	<p>3.2. Μουσική και άλλα μαθήματα</p>	<p>Οι μαθητές ψάλλουν το μελωδικό μέρος μιμούμενοι το παράδειγμα της διαδραστικής εφαρμογής.</p> <p>Ως επέκταση σε πλαίσιο διαθεματικής διασύνδεσης με το μάθημα των Θρησκευτικών, μπορεί να συζητηθεί η θέση του Αντιφώνου στη θεία λειτουργία.</p>	

Α΄ Γυμνασίου - Πρόταση #2

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής			
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας καθώς και των τμημάτων της <p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα θέματα σε μια κλασική συμφωνία • Να διακρίνουν μουσικά έργα ή τραγούδια με διμερή ή τριμερή μορφή, μορφή ρόντο και μορφή θέμα και παραλλαγές 	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Όργανα συμφωνικής ορχήστρας</p> <p>Ενορχήστρωση έργου συμφωνικής μουσικής</p> <p>1.3. Μορφή</p> <p>Θέμα και παραλλαγές, Ερώτηση-Απάντηση Θέμα – ανάπτυξη θέματος – αλυσίδα</p> <p>Μορφές οργανικής και φωνητικής μουσικής της Λόγιας Δυτικής Μουσικής</p>	<p>{Ενεργητική ακρόαση} Οι μαθητές ακούν το έργο του B.Britten «Οδηγός των Νέων για την Ορχήστρα» -“Young Person’s Guide to the Orchestra” και αναγνωρίζουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα των οργάνων της ορχήστρας και των τμημάτων της.</p> <p>Ο εκπαιδευτικός ανοίγει την εφαρμογή «Οδηγός νέων για την Ορχήστρα» στην οποία ακούγεται το έργο με δυνατότητα παρέμβασης, τμηματικής ακρόασης και ταυτόχρονα παρουσιάζονται κάθε φορά τα όργανα και οι οικογένειες των οργάνων που ακούγονται.</p> <p>Το έργο έχει τη μορφή Θέμα και παραλλαγές, με φούγκα στην κατάληξη.</p> <p>ΘΕΜΑ:</p> <p>Το Θέμα είναι βασισμένο σε ένα χορό (Rondeau) μέρος σκηνικής μουσικής που έγραψε ο H.Purcell για το θεατρικό έργο “Abdelazer” .</p> <p>Το Θέμα εκτίθεται έξι φορές για να παρουσιαστεί διαδοχικά από την ορχήστρα και τα τμήματά της: Ορχήστρα – Ξύλινα πνευστά – Χάλκινα πνευστά-Έγχορδα – Κρουστά –Ορχήστρα. Οι</p>	<p>«Οδηγός νέων για την ορχήστρα» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/1404?locale=el</p>

	<p>(Συμφωνία, Κονσέρτο, Όπερα κ.ά.)</p>	<p>μαθητές κατά την ακρόαση διακρίνουν το ηχόχρωμα της ορχήστρας και το ηχόχρωμα κάθε οικογένειας οργάνων. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να σταματά και να ξεκινά την ακρόαση ανάλογα με την παρουσίαση του κάθε οργάνου της ορχήστρας.</p> <p>ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ Στη συνέχεια, στις 13 Παραλλαγές οι μαθητές διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα κάθε οργάνου -από το ψηλότερο σε έκταση στο χαμηλότερο- της οικογένειας των πνευστών, εγχόρδων και κρουστών της ορχήστρας καθώς εκτελούν από μια Παραλλαγή.</p> <p>Στη συνέχεια οι ίδιοι οι μαθητές εξερευνούν τα μέρη του έργου και τα όργανα που ακούγονται κάθε φορά επιλέγοντας να ακούσουν διαφορετικά μέρη του έργου. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί ως παρουσίαση στο σύνολο της τάξης με τη χρήση διαδραστικού πίνακα ή σε εργαστήριο πληροφορικής σε ομάδες μαθητών.</p>	
		<p>{Εξάσκηση και Αυτό-αξιολόγηση} Ο εκπαιδευτικός ανοίγει την εφαρμογή «Άκουσε και διάλεξε το σωστό όργανο». Στο σύνολο της τάξης ή σε μικρές ομάδες (εφόσον το μάθημα πραγματοποιείται σε εργαστήριο με υπολογιστές) οι μαθητές εξασκούνται στην αναγνώριση των οργάνων που ακούν σε αυτό το μικρής διάρκειας παιχνίδι με ακροάσεις. Υπάρχει ένδειξη σωστού ή λάθους και επομένως μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς την παρέμβαση του εκπαιδευτικού.</p>	<p>«Άκουσε και διάλεξε το σωστό όργανο» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5943?locale=el</p>

Α΄ Γυμνασίου – Πρόταση #3

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής			
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν ακουστικά τη μείζονα και την ελάσσονα κλίμακα. • Να κατανοήσουν εμπειρικά τη λειτουργία των αλλοιώσεων (δίεση – ύφεση) 	<p>1.2. Τονικό ύψος-Μελωδία</p> <p>Μείζονα – ελάσσονα κλίμακα, ύφεση-δίεση</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός Μουσικής έχει παρουσιάσει με ακουστικά παραδείγματα τη μείζονα κλίμακα και οι μαθητές έχουν τραγουδήσει αποσπάσματα και τραγούδια που περιλαμβάνουν τις νότες της μείζονος κλίμακας του ντο. Ο εκπαιδευτικός ανοίγει τη διαδραστική – διερευνητική δραστηριότητα «Φτιάξε και Άκουσε μια κλίμακα» στον διαδραστικό πίνακα. Εξηγεί τη λειτουργία της και τις δυνατότητες που προσφέρονται στους μαθητές για να δημιουργήσουν, να εξερευνήσουν και να πειραματιστούν με τις κλίμακες, να ακούσουν μείζονες και ελάσσονες κλίμακες και τις συγχορδίες τους.</p> <p>Οι μαθητές δοκιμάζουν με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού να φτιάξουν διαφορετικές μείζονες κλίμακες. Κάθε φορά που επιλέγουν τη σωστή νότα αυτή χρωματίζεται μπλε, ενώ όταν η επιλογή τους είναι λάθος, η νότα χρωματίζεται κόκκινη. Ακούν τη θέση και τη λειτουργία του ημιτονίου στις μείζονες σε σύγκριση με τις ελάσσονες κλίμακες.</p> <p>Σε περίπτωση που το μάθημα πραγματοποιηθεί στο εργαστήριο πληροφορικής, η τάξη χωρίζεται σε μικρές ομάδες και η κάθε ομάδα εξερευνά τα παραπάνω, στον δικό της ρυθμό, στον υπολογιστή της. Όλοι οι μαθητές έχουν έτσι την ευκαιρία να εξερευνήσουν τη δημιουργία κλιμάκων.</p>	<p>«Φτιάξε και Άκουσε μια Κλίμακα» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/6157?locale=en</p>

Α΄ Γυμνασίου – Πρόταση #4

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής			
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν μουσικά όργανα άλλων λαών και πολιτισμών • Να γνωρίσουν και να μπορούν να κατηγοριοποιήσουν μουσικά όργανα από την Αφρική 	<p>1.6. Ηχώχρωμα</p> <p>Ελληνικά και ξένα παραδοσιακά όργανα</p> <p>Σύνολα σύγχρονης μουσικής</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός Μουσικής εισάγει τους μαθητές στο μάθημα για την Αφρική και στη μουσική της, αρχικά χρησιμοποιώντας την εφαρμογή του χάρτη της Αφρικής «Αφρική: 12 δισδιάστατοι χάρτες» στο διαδραστικό πίνακα (ή χρησιμοποιώντας υπολογιστή με βιντεοπροβολέα) δείχνοντας τα μέρη της Αφρικανικής ηπείρου.</p> <p>Παρουσιάζει μερικά από τα αφρικανικά μουσικά όργανα χρησιμοποιώντας την εφαρμογή νοητικού χάρτη «Αφρικάνικα Μουσικά Όργανα». Με την εφαρμογή αυτή τα όργανα εμφανίζονται ταξινομημένα σε ιδίofωνα, μεμβρανόφωνα, αερόφωνα και χορδόφωνα. Μπορεί να χρησιμοποιήσει την εφαρμογή και ως εξάσκηση των γνώσεων των μαθητών για την ταξινόμηση των οργάνων.</p>	<p>EMMEΛΕΙΑ - CDROM Μουσικής Α-Στ Δημοτικού</p> <p>http://photodentro.edu.gr/edusoftc/mousiki_dimotikou_pidx00763/neighborhoods/africa/index.htm</p> <p>Εφαρμογή νοητικού χάρτη «Αφρικάνικα Μουσικά Όργανα»</p> <p>http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/583?locale=el</p>
ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ 2ος Γνωρίζω τα είδη της μουσικής συγχρονικά, διαχρονικά και γεωγραφικά			
<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσεγγίσουν βιωματικά τη μουσική από άλλους λαούς και πολιτισμούς με δεκτικότητα και θετική στάση • Να ακούν συγκεντρωμένα ένα ευρύ ρεπερτόριο μουσικών ακροάσεων στο οποίο περιλαμβάνεται μουσική άλλων λαών και πολιτισμών • Να τραγουδούν τραγούδια άλλων λαών και πολιτισμών με ρυθμική και μελωδική ακρίβεια 	<p>2.4. Μουσικές του κόσμου</p> <p>Ethnic και World Music</p>	<p>Το μάθημα μπορεί να συνεχιστεί και να επεκταθεί με την εκμάθηση του ενός ή και των δύο τραγουδιών που παρουσιάζονται στο βιβλίο.</p>	<p>Αφρική: 12 δισδιάστατοι χάρτες φυσικής γεωγραφίας</p> <p>http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5099</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Να σέβονται και να εκτιμούν τη μουσική δημιουργία άλλων λαών και πολιτισμών. • Να σέβονται και να είναι δεκτικοί απέναντι στις μουσικές προτιμήσεις των άλλων			
---	--	--	--

Α΄ Γυμνασίου – Πρόταση #5

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής			
<p>Οι μαθητές:</p> <p>Να διακρίνουν το ιδιαίτερο ηχόχρωμα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας, καθώς και των τμημάτων της.</p> <p>Να διακρίνουν τα χάλκινα από τα ξύλινα πνευστά.</p>	<p>1.6. Ηχόχρωμα</p> <p>Όργανα συμφωνικής ορχήστρας</p>	<p>Αφού έχουν γνωρίσει τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας σε προηγούμενα μαθήματα, οι μαθητές μπορούν να διασκεδάσουν με το διαδραστικό αυτό παιχνίδι τοποθετώντας τα χάλκινα και τα ξύλινα πνευστά στη σωστή ομάδα. Επιλέγοντας το κάθε όργανο ακούν τον ήχο του και στη συνέχεια το τοποθετούν στο σωστό σημείο. Μπορούν να ελέγξουν τις επιλογές τους. Σε περίπτωση που κάποιο όργανο είναι σε λάθος ομάδα τότε μετατρέπεται σε σκιά και ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να διορθώσει την επιλογή του.</p> <p>Μπορεί να λειτουργήσει σε εργαστήριο υπολογιστών, όπου ένας – ένας όλοι οι μαθητές σε κάθε ομάδα θα έχουν την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις γνώσεις τους.</p> <p>Επίσης μπορεί να λειτουργήσει στο διαδραστικό πίνακα με τη μορφή παιχνιδιού, με την τάξη χωρισμένη σε 2 ή περισσότερες ομάδες να διαγωνίζεται κερδίζοντας πόντους για κάθε σωστή απάντηση.</p>	<p>Διαδραστικό παιχνίδι κατηγοριοποίησης: «Διακρίνω τα χάλκινα και τα ξύλινα πνευστά» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/6160?locale=el</p>

Α΄ Γυμνασίου – Πρόταση #6

Στόχοι	Περιεχόμενα	Ενδεικτικές Δραστηριότητες	Υλικά - Μέσα
Οργανωτής 1ος - Προσεγγίζω και κατανοώ τις έννοιες και τα βασικά στοιχεία της μουσικής			
<p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εκτελούν σε φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα μελωδίες τραγουδιών που έχουν μάθει • Να δημιουργούν μελωδίες στη φλογέρα ή σε τονικά μουσικά όργανα στο πλαίσιο της πεντατονικής κλίμακας • Να εξοικειωθούν με το σύστημα συμβολισμού του τονικού ύψους στην ευρωπαϊκή μουσική σημειογραφία 	<p>1.2. Τονικό ύψος - μελωδία</p> <p>Μελωδικό μοτίβο Πεντατονικές κλίμακες</p>	<p>Η εφαρμογή «Εικονικό πιάνο» μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και για να καλύψει πολλούς διαφορετικούς στόχους του ΠΣ Μουσικής. Εδώ προτείνεται μια δραστηριότητα η οποία μπορεί να βοηθήσει στην αξιοποίηση της πρότασης του βιβλίου Μουσικής της Α΄ Γυμνασίου, είτε στην περίπτωση που δεν υπάρχουν μελωδικά κρουστά μουσικά όργανα στην τάξη, είτε στην περίπτωση που ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να δοκιμάσει την ίδια δραστηριότητα με την χρήση της τεχνολογίας και των υπολογιστών.</p> <p>Αφού οι μαθητές έχουν μάθει να τραγουδούν το τραγούδι «Λιλ Λάιζα Τζέιν», ο εκπαιδευτικός ανοίγει στον διαδραστικό πίνακα (ή στον υπολογιστή συνδεδεμένο με βιντεοπροβολέα) την εφαρμογή «Εικονικό Πιάνο» και με τη βοήθεια των μαθητών παίζει τα δύο μέρη της συνοδείας πάνω στο εικονικό κλαβιέ. Δείχνει τη χρήση με το ποντίκι και με το πληκτρολόγιο.</p> <p>Οι μαθητές έτσι εξασκούνται στην ανάγνωση της ευρωπαϊκής σημειογραφίας.</p> <p>Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε 3 ομάδες. Οι δύο ομάδες κάνουν χρήση των υπολογιστών με την εφαρμογή του «Εικονικού Πιάνου» και εξασκούνται στο παίξιμο της συνοδείας ενώ η τρίτη ομάδα τραγουδά. Οι τρεις ομάδες αλλάζουν ρόλους έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους σε όλους τους ρόλους.</p> <p>Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές εξοικειώνονται με το άκουσμα της πεντατονικής κλίμακας, εκτελούν δοσμένη</p>	<p>Εφαρμογή: «Εικονικό πιάνο» http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5840?locale=el</p>

		<p>συνοδεία (ακόμη και χωρίς την ύπαρξη μουσικών οργάνων μέσα στην τάξη) και εξασκούνται στην ομαδική εκτέλεση τραγουδιού και συνοδείας.</p>	
--	--	--	--

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να επεκταθεί με το να δημιουργήσουν οι ίδιοι οι μαθητές (όσοι θέλουν ίσως) νέα συνοδεία στο τραγούδι αυτό, χρησιμοποιώντας την πεντατονική κλίμακα και το «Εικονικό Πιάνο».